

2024-04-02

Infoklass: 1

Diarienummer:
KFM 5890-2024ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L2@regeringskansliet.se

Kompletterande remissvar: Ett förstärkt konsumentskydd mot riskfylld kreditgivning och överskuldssättning (SOU 2023:38)

Ju2023/01643

Kronofogdemyndigheten (Kronofogden) ser skäl att lämna in ett kompletterande svar rörande de föreslagna processuella reglerna vid ansökan om betalningsföreläggande och handräckning (avsnitt 11.6.10). Efter en fördjupad analys avstyrker Kronofogden nu förslagen och motsätter sig under alla förhållanden att ändringarna genomförs på befintligt beredningsunderlag.

En summarisk process

Den summariska processen är en förenklad processform avsedd för ostridiga anspråk. Det centrala momentet är att konstatera om kravet bestrids eller inte. Processen är begränsad till hanteringen av dispositiva förhållanden.

Kronofogden gör i regel ingen materiell prövning av de krav som kommer in. Med stöd av 23 § första stycket i lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning kan myndigheten dock i vissa fall självmant ta upp frågan om överlämnande till domstol genom att behandla ansökan som bestridd utan att höra svaranden. Bestämmelsen har främst varit avsedd att användas när krav kommer in som rättsordningen inte kan ställa sig bakom; exempelvis krav som avser skulder med brottslig bakgrund, krav där sökanden åberopar ett rättsfaktum som inte kan ge den rättsföljd som yrkandet går ut på eller skadeståndskrav med orealistiskt stort belopp (prop. 1989/90:85 s. 116).

Kronofogden har även tillämpat bestämmelsen bland annat när ett krav kan antas ha ingått som ett led i en brottslig verksamhet som myndigheten har

PostadressBox 1050
172 21 SUNDBYBERG**Besöksadress**

Mastorget 6

Telefon 0771-73 73 00www.kronofogden.se
kontakt@kronofogden.se

polisanmält och när krav riktats mot minderåriga som inte har kunnat ingå rättsligt bindande avtal.

En avvikelse med begränsad effekt

Som framgår av det tidigare remissvaret framstår det som i viss mån oklart hur långtgående skyldigheter att göra en materiell prövning de föreslagna reglerna skulle medföra för Kronofogden. Vid en fortsatt analys av förslagen i samband med förberedelser inför en eventuell implementering har ytterligare frågor uppstått.

De föreslagna bestämmelserna, särskilt den i 23 §, utgör en särreglering för konsumentkrediter. Reglerna ger konsumenten ett processrättsligt skydd som andra konsumentskyddande regler som huvudregel inte har förenats med. En sådan ordning kan bli svår att motivera på sikt. Reglerna skulle också utgöra ett tydligt avsteg från den grundläggande principen om att det är parterna som bestämmer processens omfattning och vilka omständigheter som ska åberopas. Därutöver skulle Kronofogden få mer långtgående skyldigheter än domstolarna i att bevaka krav gällande denna typ av fordringar, vilket ytterst kan få kostnadsmissiga konsekvenser för parterna.

Ändringarna i 11 och 23 §§ kan uppfattas så att Kronofogden får en skyldighet att kontrollera att de av sökanden lämnade uppgifterna är korrekta. Om en sådan tolkning är avsedd kan det konstateras att någon sådan kontroll i praktiken inte kan ske utan att ett mer omfattande underlag ges eller hämtas in. En sådan hantering skulle gå emot tanken med en snabb, enkel och billig process. Systemet med kostnadstak har en sådan komplexitet att det lämpar sig mindre väl för en sådan kontroll (jfr med regleringen i 23 § andra stycket som är mer binär). (Jfr även Svensk Inkassos remissvar, avsnitt 6.3.4.).

Eftersom Kronofogden under alla förhållanden har att utgå från de uppgifter som lämnas av sökanden kan effekten av förslagen också förväntas bli begränsade. Vill sökanden kringgå reglerna kan uppgiften om att det är en konsumentkredit som omfattas av ränte- och kostnadstak helt utelämnas. Om uppgiften lämnas är det däremot sannolikt att sökanden också har en avsikt att framställa krav som är förenliga med regelverket. Utan den föreslagna ändringen i 23 § kan syftet med ändringen av 11 § ifrågasättas. Därutöver riskerar reglerna att bidra till uppfattningen att felaktiga krav inte kan fastställas genom Kronofogden, vilket alltså inte kommer att kunna säkerställas.

Slutligen noterar Kronofogden att bestämmelserna i 11 och 23 §§, i ljuset av föreslagna övergångsbestämmelser, kan läsas så att de inte är tillämpliga på kreditavtal som har ingåtts före ikraftträdandet. Detta kan leda till vissa tillämpningssvårigheter.

Ett genomförande skulle kräva ytterligare överväganden

Kronofogden vill mot denna bakgrund framhålla att införandet av en sådan särreglering som föreslås skulle få processuella konsekvenser som utredningen inte har övervägt närmare i sitt betänkande. Det riskerar också att leda in den summariska processen i en utveckling som är svår att överblicka. En sådan reform behöver enligt myndighetens uppfattning bli föremål för en mer genomgående analys. Kronofogden motsätter sig därför under alla förhållanden att lagändringarna i denna del genomförs i nuläget.

Det här beslutet har fattats av rikskronofogde Fredrik Rosengren.

Verksjuristen Johanna Helevirta har föredragit ärendet. I den slutliga handläggningen har även biträdande rikskronofogde Cecilia Hegethorn Mogensen, rättschef Ulrika Lindén, verksamhetsdirektör verkställighet Mats Bengtsson, verksamhetsdirektör krav och betalning Tomas Höglund, verksamhetsdirektör överskuldsättning Kristin Alm, verksamhetsstödsdirektör Marie Olausson, HR-direktör Maria Johansson och kommunikationsdirektör Pernilla Gyllner deltagit.

Beslutet har godkänts digitalt och saknar därför underskrift.